तेषां पदातिनागानां पादरक्षाः सहस्रशः । पट्टिशासिधराः शूरा बभूवुरनिवर्त्तिनः ।
सादिभिः स्यन्दनैर्नागैरधिकं समलङ्कृतैः । स व्यूहराजो विबभौ देवासुरचमूपमः ।
वार्हस्पत्यः सुविहितो नायकेन विपश्चिता । नृत्यतीव महाव्यूहः परेषां भयमादधत् ।
तस्य पक्षप्रपक्षेभ्यो निष्पतन्ति युयुत्सवः । हस्त्यश्वरथमातङ्गाः प्रावृषीव बलाहकाः । २२५०
ततः सेनामुखे कर्णं दृष्ट्वा राजा युधिष्ठिरः । धनञ्जयममित्रघ्नमेकवीरमुवाच ह ।
पश्यार्ज्जुन महाव्यूहं कर्णेन विहितं रणे । युक्तं पक्षैः प्रपक्षैश्च परानीकं प्रकाशते ।
तदेतद्वै समालोक्य प्रत्यमित्रं महद्बलं । यथा नाभिभवत्यस्मांस्तथा नीतिर्विधीयतां ।
एवमुक्तोऽर्ज्जुनो राज्ञा प्राञ्जलिर्नृपमब्रवीत् । यथा भवानाह तथा तत्सर्व्वं न तदन्यथा ।
यस्त्वस्य विहितो घातस्तं करिष्यामि भारत । प्रधानवध एवास्य विनाशस्तं करोम्यहं । २२५५
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ तस्मात्तमेव राधेयं भीमसेनः सुयोधनं । वृषसेनञ्च नकुलः सहदेवोऽपि सौबलं ।
दुःशासनं शतानीको हार्द्दिक्यं शिनिपुङ्गवः । पाण्ड्यो द्रौणसुतं यान्तं स्वयं योत्स्याम्यहं कृपं ।
द्रौपदेया धार्त्तराष्ट्रान् शिष्टान् सह शिखण्डिना । ते ते च तांस्तान् सहितानस्माकं घ्नन्तु मामकाः ।
॥ सञ्जय उवाच ॥ इत्युक्तो धर्म्मराजेन तथेत्युक्त्वा धनञ्जयः । व्यादिदेश स्वसैन्यानि स्वयञ्चागाच्चमूमुखं ।
अग्निर्व्वैश्वानरः पूर्व्वो ब्रह्मेन्दुः सप्तितां गतः । तस्माद्यः प्रथमं जातस्तं देवा ब्राह्मणं विदुः । २२६०
ब्रह्मेशानेन्द्रवरुणान् क्रमशो योऽवहत् पुरा । तमाद्यं रथमास्थाय प्रयातौ केशवार्ज्जुनौ ।
अथ तं रथमायान्तं दृष्ट्वा ह्यद्भुतदर्शनं । उवाचाधिरथिं शल्यः पुनस्तं युद्धदुर्म्मदं ।
अयं स रथ आयातः श्वेताश्वः कृष्णसारथिः । दुर्व्वारः सर्व्वसैन्यानां विपाकः कर्म्मणामिव ।
निघ्नन्नमित्रान् कौन्तेयो यं कर्णं परिपृच्छसि । श्रूयते तुमुलः शब्दो यथा मेघस्वनो महान् ।
ध्रुवमेतौ महात्मानौ वासुदेवधनञ्जयौ । एष रेणुः समुद्भूतो दिवमावृत्य तिष्ठति । २२६५
चक्रनेमिप्रणुन्नेव कम्पते कर्ण मेदिनी । प्रवात्येष महावायुरभितस्तव वाहिनीं ।
क्रव्यादा व्याहरन्त्येते मृगाः क्रन्दन्ति भैरवं । पश्य कर्ण महाघोरं भयदं लोमहर्षणं ।
कबन्धं मेघसङ्काशं भानुमावृत्य संस्थितं । पश्य यूथैर्व्बहुविधैर्मृगाणां सर्व्वतो दिशं ।
बलिभिः कर्ण शार्द्दूलैरादित्योऽभिनिरीक्ष्यते । पश्य कङ्कांश्च गृध्रांश्च समवेतान् सहस्रशः ।
स्थितानभिमुखान् घोरानन्योन्यमभिभाषतः । रक्षितास्त्वामरा युक्तास्तव कर्ण महारथे । २२७०
प्रवराः प्रज्वलन्त्येते ध्वजश्चैव प्रकम्पते । सवेपथून् हयान् पश्य महाकायान्महाजवान् ।
स्रवमानान् दर्शनीयानाकाशे गरुडानिव । ध्रुवमेषु निमित्तेषु भूमिमाश्रित्य पार्थिवाः ।
स्वप्स्यन्ति निहताः कर्ण शतशोऽथ सहस्रशः । शङ्खानां तुमुलः शब्दः श्रूयते लोमहर्षणः ।
आनकानाञ्च राधेय मृदङ्गानाञ्च सर्व्वशः । वाणशब्दान् बहुविधान् नराश्वगजवाजिनां ।
ज्यातलत्रेषुशब्दांश्च शृणु कर्ण महात्मनः । हेमरूप्यप्रसृष्टानां वाससां शिल्पिनिर्म्मिताः । २२७५
नानावर्णा रथे भान्ति श्वसनेन प्रकम्पिताः । सहेमचन्द्रतारार्काः पताकाः किङ्किणीयुताः ।